

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Кзз 192/2020
13.05.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Биљане Синановић, Милунке Цветковић и Драгана Аћимовића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. у вези члана 280. став 3. у вези става 2. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Мирка Стефановића, поднетом против правноснажних пресуда Другог основног суда у Београду 10К.бр.185/17 од 06.09.2019.године и Апелационог суда у Београду Кж1 1074/19 од 09.12.2019.године, у седници већа одржаној дана 13.05.2020.године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Мирка Стефановића, поднет против правноснажних пресуда Другог основног суда у Београду 10К.бр.185/17 од 06.09.2019.године и Апелационог суда у Београду Кж1 1074/19 од 09.12.2019.године.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду 10К.бр.185/17 од 06.09.2019.године окривљени АА је оглашен кривим због извршења кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. у вези члана 280. став 3. у вези става 2. КЗ и осуђен је на казну затвора у трајању од 9 (девет) месеци.

Истом пресудом представник породице сада покојног ББ, ВВ је за остваривање свог имовинскоправног захтева упућена на парницу. Окривљени је обавезан да плати суду на име трошкова кривичног поступка износ од 192.231,00 динар и на име паушала износ од 10.000,00 динара а све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 1074/19 од 09.12.2019.године одбијене су као неосноване жалбе Другог основног јавног тужиоца у Београду, окривљеног АА и његовог браниоца-адвоката Жељка Сердара, па је потврђена пресуда Другог основног суда у Београду 10К.бр.185/17 од 06.09.2019. године.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА - адвокат Мирко Стефановић, због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев, те да на основу члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП укине правноснажне пресуде Другог основног суда у Београду 10К.бр.185/17 од 06.09.2019.године и Апелационог суда у Београду Кж1 1074/19 од 09.12.2019.године и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног АА у поднетом захтеву истиче да дело за које је окривљени оглашен кривим није кривично дело, јер у његовим радњама нема обележја кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. у вези члана 280. став 3. у вези става 2. КЗ, због чега га је суд у смислу члана 423. тачка 1) ЗКП требао ослободити од оптужбе. По ставу браниоца, иако је окривљени као власник и директор привредног друштва „... градња“ д.о.о. Београд одговорно лице у смислу Закона о привредним друштвима и као такав је уписан у Регистар Агенције за привредне регистре, он међутим није одговорно лице за предузимање мера заштите на раду у смислу одредбе члана 24. Закона о безбедности и здрављу на раду, одредаба чланова 195. и 197. Правилника о заштити на раду при извођењу грађевинских радова и одредаба чланова 3. и 7. Правилника о поступку прегледа и провере опреме за рад и испитивању услова радне околине. Наиме, како је у конкретном случају повређени радник ББ био запослен у предузећу „Грађевинар ...“ д.о.о. Београд, које је међу више извођача радова изводило грађевинске радове на градилишту, а при чему није закључен споразум о координацији мера безбедности и здравља на раду између тог привредног друштва са главним извођачем и другим извођачима, то у датој ситуацији сходно члановима 9. и 15. Закона о безбедности и здрављу на раду, по ставу браниоца, постоји одговорност привредног друштва Грађевинар ...“ д.о.о. Београд као његовог послодавца за непредузимање одређених мера заштите на раду које су предвиђене императивним прописима, а такође у конкретном случају по ставу браниоца одговорност за непредузимање мера заштите на раду и настанак штетног догађаја сноси и власник дизалице и послодавац код кога је био запослен радник ГГ који је руковао грађевинском машином -аутодизалицом, а то је привредно друштво „... транспорт и ремонт“ д.о.о. Београд.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Одредбом члана 9. став 1. Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС“, број 101/2005) прописано је да је послодавац дужан да обезбеди запосленом рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду. Одредбом става 4. истог члана прописано је да је послодавац дужан да обезбеди да радни процес буде прилагођен телесним и психичким могућностима запосленог, а радна околина, средства за рад и средства и опрема за личну заштиту на раду буду уређени, односно произведени и обезбеђени, да не угрожавају безбедност и здравље запосленог.

Одредбама члана 15. став 1. Закона о безбедности и здрављу на раду таксативно су набројане дужности послодавца, а између осталог тачком 6) предвиђена је дужност послодавца да обезбеди одржавање средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду у исправном стању.

Одредбом члана 19. став 1. Закона о безбедности и здрављу на раду прописано је да када два или више послодаваца у обављању послова деле радни простор, дужни су да сарађују у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених, док је одредбом става 2. истог члана прописано да су послодавци из става 1. овог члана дужни да, узимајући у обзир природу послова које обављају, координирају активности у вези са применом мера за отклањање ризика од повређивања, односно оштећења здравља запослених, као и да обавештавају један другог и своје запослене и/или представнике запослених о тим ризицима и мерама за њихово отклањање. Ставом 3. истог члана је прописано да начин остваривања сарадње из става 1. и 2. овог члана послодавци утврђују писменим споразумом, а ставом 4. истог члана је предвиђено да се овим споразумом одређује лице за координацију спровођења заједничких мера којима се обезбеђује безбедност и здравље свих запослених.

Одредбом члана 24. став 1. Закона о безбедности и здрављу на раду прописано је да послодавац може запосленима дати на употребу опрему за рад, средство и опрему за личну заштиту на раду или опасне материје само ако располаже прописаном документацијом на српском језику за њихову употребу и одржавање, односно паковање, транспорт, коришћење и складиштење, у којој је произвођач, односно испоручилац навео све безбедносно-техничке податке, важне за оцењивање и отклањање ризика на раду (тачка 1.) и ако је обезбедио све мере за безбедност и здравље које су одређене том документацијом, у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду, техничким прописима и стандардима (тачка 2).

Одредбама члана 195. Правилника о заштити на раду при извођењу грађевинских радова („Службени гласник РС“, број 53/97) таксативно су у тачкама 1) до 4) набројане мере које се обезбеђују у маневарском и манипулативном простору дизалице на градилишту на коме се за дизање и пренос терета користе дизалице са кукама и другим захватним направама које висе на челичном ужету дизалице. Одредбом члана 197. став 1. Правилника о заштити на раду при извођењу грађевинских радова прописано је да се постављање руковање, одржавање, демонтажа и преношење на друго место рада врши у складу са упутством које обезбеђује извођач радова, а одредбом става 2. истог члана је прописано да се упутство из става 1. овог члана, којим се утврђују и мере заштите на раду при свакој радној операцији, израђује у складу са упутством произвођача дизалице.

Одредбама члана 3. Правилника о поступку прегледа и провере опреме за рад и испитивања услова радне околине („Службени гласник РС“, број 94/2006, 108/2006 - испр, 114/2014 и 102/2015) прописано је која опрема за рад подлеже превентивним и периодичним прегледима и проверама у смислу овог правилника и то тачком 1) овог члана дизалица и уређај носивости од 0,5 тона и више, као и привремено постављена конзолна дизалица и витило носивости од 0,5 тоне и више, на механизовани погон, који служе за дизање, спуштање и преношење терета помоћу челичног или другог ужета, ланца, хидраулика и друго, а тачком 12) овог члана опрема за рад (машине, уређаји, постројења, инсталације и алати) за коју је послодавац актом о процени ризика утврдио да се на њој врше превентивни и периодични прегледи и провере. Одредбом члана 7. став 1. истог Правилника прописано је да се превентивни прегледи и провере опреме за рад обављају пре почетка коришћења, односно пре давања на употребу запосленима, после реконструкције или хаварије, као и пре почетка рада на новом месту рада, ако је опрема премештена са једног на друго место.

Имајући у виду напред цитиране законске прописе о обавезама послодавца при извођењу грађевинских радова, те имајући при томе у виду да је изреком правноснажне пресуде утврђено да је послодавац при извођењу конкретних грађевинских радова било предузеће „... градња“, то је, по оцени овога суда, окривљени АА, као власник и директор предузећа „... градња“, у конкретном случају одговорно лице за предузимање мера заштите на раду у смислу одредби члана 24. Закона о безбедности и здрављу на раду, чланова 195. и 197. Правилника о заштити на раду при извођењу грађевинских радова и чланова 3. и 7. Правилника о поступку прегледа и провере опреме за рад и испитивању услова радне околине, а не остали послодавци како то погрешно сматра бранилац окривљеног. Стога се у радњама окривљеног описаним у изреци правноснажне пресуде (окривљени као одговорно лице у предузећу „... градња“ доо које је изводило грађевинске радове на градилишту није поступио по прописима и техничким правилима о мерама заштите на раду предвиђеним напред наведеним одредбама и тиме изазвао опасност за живот људи, услед чега је наступила смрт једног лица) стичу сва битна законска обележја кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. у вези члана 280. став 3. у вези става 2. КЗ за које је он оптужен и правноснажно оглашен кривим.

Наиме, како је према изреци правноснажне пресуде предузеће „... градња“ д.о.о. било извођач грађевинских радова на спорном градилишту, а сагласно Споразуму од 21.04.2011.године закљученим са предузећем „... Монтажа“ а.д као наручиоцем посла, а према ком споразуму је између осталог предвиђено да је „... градња“ одговорна за исправност опреме, машина и алата, чиме су обавезе из области безбедности на раду пренете на „... градњу“, те како се несрећа догодила у радном простору „... градња“ приликом ангажовања грађевинске машине - аутодизалице коју је „... градња“ ангажовала и која није имала налаз да је исправна за рад, то у конкретном случају, сходно напред цитираним законским прописима, произилази да је предузеће „... градња“ д.о.о, односно окривљени као његов власник и директор одговоран за исправност опреме, машина и алата, односно за исправност предметне аутодизалице као лице које је исто изнајмило и користило критичном приликом, а не власник предметне аутодизалице или главни извођач - инвеститор радова.

Поред тога, по оцени овога суда, неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног у којима, указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, истиче да како је за предузимање мера заштите на раду у привредном субјекту „... градња“ д.о.о. Београд задужено лице ДД који је био присутан на градилишту критичном приликом, то би по ставу браниоца ово лице у смислу члана 37. Закона о безбедности и здрављу на раду евентуално могло бити одговорно лице за непредузимање мера заштите на раду.

По налажењу Врховног касационог суда изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног су неосновани. Одредбом члана 9. став 2. Закона о безбедности и здрављу на раду прописано је да се послодавац не ослобађа обавеза и одговорности у вези са применом мера безбедности и здравља на раду одређивањем другог лица или преношењем својих обавеза и одговорности на друго лице. Дакле, из цитиране законске одредбе јасно произилази да се окривљени АА одређивањем - именовањем ДД као лица за предузимање мера безбедности и здравља на раду у привредном субјекту „... градња“ д.о.о. Београд, чији је власник и директор, не ослобађа обавеза и одговорности у вези са применом мера безбедности и здравља на раду, а како то погрешно сматра бранилац окривљеног.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама није учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП на коју се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Мирка Стефановића, то је Врховни касациони суд на основу члана 491. став 1. ЗКП наведени захтев браниоца окривљеног одбио као неоснован.

Записничар-саветник
Снежана Лазин,с.р.

Председник већа-судија
Невенка Важић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић